

Sygn. akt XII C 1815/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Maria Prusinowska

Protokolant p.o. stażysty Justyna Wojciechowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 lutego 2017 r. w P.

sprawy z powództwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w P.

przeciwko M. S. i D. S.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. Uznaje za bezskuteczne w stosunku do powoda umowy darowizny zawarte dnia 25 czerwca 2015 r. sporządzone w Kancelarii Notarialnej E. C. dotyczące:

a. nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), składającej się z działki nr (...) o powierzchni 0,1022 ha, dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW (...),

b. nieruchomości położonej w K. składającej się z działek ewidencyjnych nr (...) o łącznej powierzchni 0,5487 ha dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW (...),

c. udziałów pozwanego we własności nieruchomości położonej w K. działka nr (...) o powierzchni 0,1907 ha dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW (...),

jako czynności dokonane z pokrzywdzeniem powoda, któremu przysługuje wierzytelność, na którą składa się należność główna w kwocie 172 500 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu w łącznej kwocie 8 625 zł zasądzone wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie o sygnaturze (...)

2. uznaje za bezskuteczne w stosunku do powoda czynności polegające na obciążeniu wyżej wymienionych nieruchomości prawami dożywocia na rzecz pozwanej D. S. ustanowionymi w dniu 25 czerwca 2015 r. w umowach darowizny na rzecz pozwanego jako czynności dokonane z pokrzywdzeniem powoda, któremu przysługuje wierzytelność, na którą składa się należność główna w kwocie 172 500 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu w łącznej kwocie 8 625 zł zasądzone wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie o sygnaturze (...)

3. Kosztami postępowania obciąża w całości pozwanych i z tego tytułu:

a. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

b. nakazuje ściągnąć od pozwanych solidarnie na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 13 663 zł tytułem zwrotu nie uiszczonych opłat od pozwu.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 września 2015 r. skierowanym przeciwko M. S. i D. S. powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w P. wniósł o uznanie wobec niego za bezskuteczne umów darowizn z dnia 25 czerwca 2015 r. sporządzonych w Kancelarii notarialnej przy ul. (...) w P. przed notariuszem E. C.: nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), działka nr (...) o powierzchni 0,1022 ha dla której Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW (...), stanowiącej poprzednio własność J. S., nieruchomości położonej w K., działki nr (...) o łącznej powierzchni 0,5487 ha dla której Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW (...), stanowiącej poprzednio własność J. S. oraz udziałów M. S. we własności nieruchomości położonej w K., działka nr (...) o powierzchni 0,1907 ha, dla której Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW (...), stanowiącej poprzednio własność J. S. i W. C. – jako czynności dokonanych z pokrzywdzeniem powoda, któremu przysługuje wierzitelność, na którą składa się należność główna w kwocie 172.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu w łącznej kwocie 8.625,00 zł, zasądzone wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, (...) z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie o sygn. akt (...). Ponadto powód wniósł o uznanie za bezskuteczne w stosunku do powoda czynności polegających na obciążeniu ww. nieruchomości prawami dożywocia na rzecz D. S., ustanowionymi w dniu 25 czerwca 2015 r. w umowach darowizny na rzecz pozwanego, jako czynności dokonanych z pokrzywdzeniem powoda, któremu przysługuje ww. wierzitelność. Nadto, powód wniósł o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że wyrokiem z dnia 24 czerwca 2015 r. Sąd Apelacyjny uwzględnił jego powództwo przeciwko J. S. i zasądził od niego na rzecz powoda kwotę 172.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w zapłacie od dnia 21 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 8.625 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Dłużnik dokonał z pozwanymi opisanymi wyżej czynności prawnych, na skutek których pozwani uzyskali korzyść majątkową. Zdaniem pozwanego, dłużnik jest niewypłacalny, w przeszłości podejmował czynności zmierzające do uniemożliwienia powodowi uzyskania zaspokojenia swojego roszczenia wynikającego z ww. wyroku. a poprzez darowanie synowi wszystkich wartościowych nieruchomości uniemożliwia zaspokojenie się z nich. Zdaniem powoda, zarówno dłużnik jak również pozwani mieli przy tym świadomość pokrzywdzenia wierzycieli opisanymi wyżej czynnościami prawnymi w tym powoda.

Postanowieniem z dnia 7 października 2015 r. tut. Sąd udzielił zabezpieczenia roszczenia powoda zgodnie z wnioskiem złożonym w pozwie.

W **odpowiedzi na pozew** pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko pozwani wskazali, że dokonując darowizn przedmiotowych nieruchomości ani pozwani ani też dłużnik nie działali z zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli lecz działaniem ich kierowała wyłącznie chęć zabezpieczenia bytu sobie i swoim bliskim.

W toku dalszego postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Pozwany M. S. jest synem J. S.. D. S. jest matką J. S..

Bezsporne

Prawomocnym wyrokiem z dnia 24 czerwca 2015 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu, (...) zasądził od J. S. na rzecz powoda kwotę 172.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w zapłacie od dnia 21 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 8.625 zł tytułem kosztów procesu.

Bezsporne, dowód: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24.06.2016 r. (w aktach sprawy (...)i k. 19-22 kserokopia), kserokopia postanowienia z dnia 31.05.2016 r. o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (k.105 akt egzekucyjnych (...) Komornika Sądowego(...) P. T.)

Dłużnik J. S. w dniu 25 czerwca 2015 r. dokonał na rzecz pozwanego M. S. darowizny, stanowiących jego własność:

- a) Nieruchomości położonej w K., przy ul. (...), tj. działki nr (...) o powierzchni 0,1022 ha, dla której Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW (...),
- b) Nieruchomości położonej w K., tj. działki nr (...) o łącznej powierzchni 0,5487 ha, dla której Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW (...),
- c) Udziałów we własności nieruchomości położonej w K., tj. działki nr (...) o powierzchni 0,1907 ha, dla której Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW (...).

Jednocześnie każda z ww. nieruchomości zostały obciążone prawem dożywocia na rzecz matki pozwanego – D. S..

Bezsporne, dowód: kserokopie aktów notarialnych z dnia 25.06.2015 r.: rep. A nr(...), rep. A nr (...)i rep. A nr (...) sporządzonych przed notariuszem E. C. w Kancelarii Notarialnej w P. (k. 215-228), wydruki z elektronicznych ksiąg wieczystych nr: (...), (...) i (...) (k.23-41)

Na wniosek egzekucyjny powoda, złożony w oparciu o ww. prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie (...)zaopatrzonej w klauzulę wykonalności Komornik Sądowy (...) J. w P. P. T. wszczął postępowanie egzekucyjne w sprawie (...). W toku postępowania egzekucyjnego m.in. stwierdzono wystąpienie zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej prowadzonej wobec dłużnika w stosunku do świadczeń rentowo – emerytalnych w KRUS Oddział (...) w P..

Bezsporne, dowód: zawiadomienie o stanie egzekucji z dnia 22.08.2015 r. (k. 74 i 100 akt egzekucyjnych (...) Komornika Sądowego (...)J. w P. P. T.)

Na dzień 25 czerwca 2015 r. dłużnik J. S. oprócz ww. nieruchomości i udziału w nieruchomości opisanych w pozwie nie posiadał innych bardziej wartościowych składników majątku za pomocą których możliwym byłoby zaspokojenie roszczenia wierzyciela.

Bezsporne, dowód: zeznania pozwanej D. S. (k.209 e-protokół)

Na dzień 9 lipca 2015 r. zadłużenie J. S. względem powoda wyniosło ogółem 316.210,11 zł.

Bezsporne, dowód: stan sprawy(...) (k. 11-12 akt egzekucyjnych (...) Komornika Sądowego (...)J. w P. P. T.)

Powyższe okoliczności faktyczne Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dokumentów oraz zeznań stron.

Sąd uznał za wiarygodne wszystkie zgromadzone w sprawie dokumenty prywatne i urzędowe, w rozumieniu art. 245 k.p.c. oraz art. 244 § 1 k.p.c., szczegółowo opisane powyżej. Odnosnie przedłożonych kserokopii niektórych dokumentów, zostały one uznane jako twierdzenia o istnieniu oryginałów dokumentów oraz o ich treści – wobec braku sprzeciwu stron.

W zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia, okoliczności sprawy były co do zasady bezsporne.

W zakresie materiału osobowego Sąd za w pełni przydatne uznał zeznania reprezentanta powoda – likwidatora P. K. jako, że były one zgodne z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym w postaci dokumentów i wiarygodne.

Strony różniły się wyłącznie w zakresie w jakim postrzegały cel dokonania skarżonej czynności prawnej przez dłużnika. Pozwani twierdzili iż nastąpiło to bowiem wyłącznie w celu zabezpieczenia bytu obdarowanym, podczas gdy powód twierdził, iż miało to na celu dokonanie przysporzenia na rzecz pozwanych i pokrzywdzenie powoda.

Sąd dał wiarę zeznaniom pozwanej wyłącznie w zakresie zgodnym z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym. Sąd nie dał wiary natomiast pozwanej w zakresie okoliczności – celu dla którego dłużnik J. S. miał dokonać umów darowizny i dożywocia na rzecz poszczególnych pozwanych. Po pierwsze, Sąd uznał, że twierdzenie iż czynność ta miała na celu wyłącznie zabezpieczenie bytu pozwanym nie jest przekonująca, bardziej wiarygodny w ocenie Sądu – biorąc pod uwagę zasady doświadczenia życiowego i zawodowego oraz zasady logicznego rozumowania jest fakt, że dłużnik chciał po prostu uciec z majątkiem przed egzekucją. Powstaje bowiem pytanie iż gdyby dłużnik rzeczywiście chciał zabezpieczyć byt pozwanym, dlaczego nie przekazał majątku wcześniej, a nie dopiero 1 dzień po wydaniu niekorzystnego dla niego wyroku. Zdaniem Sądu zwłoka dłużnika w tym zakresie spowodowana była wyłącznie chęcią zachowania majątku dla siebie w nadziei iż wyrok ostatecznie okaże się dla niego korzystny, a w sytuacji gdy tak się nie stało, pozostając pod wpływem groźby egzekucji, dłużnik podjął decyzję o jak najszybszym wyzbyciu się majątku na rzecz najbliższych z założeniem aby móc go w razie zmiany okoliczności odzyskać bądź nadal czerpać z niego korzyści.

Sąd pominął dowód z zeznań pozwanego M. S. bowiem pozwany ten nie stawiał się na poprzedni termin rozprawy informując, że jest to spowodowane obowiązkami zawodowymi (k.171), następnie poinformował Sąd, że uległ wypadkowi przy pracy (k.178), w momencie natomiast gdy sąd odraczał rozprawę na kolejny termin przesłuchania dnia 28 grudnia 2016 r. poinformował, że nie otrzymał zwolnienia z pracy (k.205) z powodu okresu przedświątecznego. W ocenie Sądu okoliczność ta nie stanowi wystarczającego usprawiedliwienia nieobecności pozwanego, niezależnie już nawet bowiem od poprzednich trudności w dotarciu na rozprawę, pozwany mógł liczyć się z komplikacjami w uzyskaniu urlopu w okresie przedświątecznym i w związku z tym wnosić o przełożenie rozprawy na inny dzień. Nie mniej jednak tego nie uczynił, a więc biorąc pod uwagę naganną postawę pozwanego, wyznaczanie przez Sąd kolejnych posiedzeń celem jego przesłuchania należało uznać za bezcelowe i zmierzające wyłącznie do przewlekania postępowania, w sposób sprzeczny z wyrażonym w art. 6 k.p.c. postulatem szybkości postępowania.

Z kolei odnośnie świadka J. S., z uwagi na niestawienie się przez niego na dwóch kolejnych terminach rozpraw (3 października 2016 r. i 15 grudnia 2016 r.) na które świadek ten został prawidłowo wezwany Sąd oddalił wniosek o jego przesłuchanie. Nadto okoliczności, o których miał zeznawać świadek wynikały bądź z dokumentów składanych przez strony lub też z zeznań pozwanej. Stąd Sąd uznał, że przesłuchanie świadka nie jest niezbędne, a dalsze jego wzywianie spowoduje jedynie przedłużenie postępowania.

W ocenie Sądu, dla ustalenia zasadności wywiedzionego powództwa wystarczającym było oparcie się na dowodach wyżej powołanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W niniejszej sprawie powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w P. domagał się uznania wobec niego za bezskuteczne umów darowizn z dnia 25 czerwca 2015 r. na mocy których pozwany M. S. nabył własność nieruchomości położonej w K., przy ul. (...), działka nr (...) o powierzchni 0,1022 ha dla której Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW (...), stanowiącej poprzednio własność J. S., nieruchomości położonej w K. działki nr (...) o łącznej powierzchni 0,5487 ha dla której Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW (...), stanowiącej poprzednio własność J. S. oraz udziałów we własności nieruchomości położonej w K. działka nr (...) o powierzchni 0,1907 ha, dla której Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW (...), stanowiącej poprzednio własność J. S. i W. C. – jako czynności dokonanych z pokrzywdzeniem powoda, któremu przysługuje wierzytelność, na którą składa się należność główna w kwocie 172.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu w łącznej kwocie 8.625,00 zł, zasądzone wyrokiem Sądu

Apelacyjnego w Poznaniu, (...) z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie o sygn. akt (...). Ponadto powód domagał się uznania za bezskuteczne w stosunku do siebie czynności polegających na obciążeniu ww. nieruchomości prawami dożywocia na rzecz D. S., ustanowionymi w dniu 25 czerwca 2015 r. w umowach darowizny na rzecz pozwanego, jako czynności dokonanych z jego pokrzywdzeniem.

Zgłoszone przez powoda żądania opierały się na konstrukcji skargi paulińskiej wyrażonej w art. 527 § 1 k.c. zgodnie z którym gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Na podstawie przywołanego art. 527 i nast. k.c. można wyróżnić następujące przesłanki warunkujące możliwość skorzystania przez uprawnionego z ochrony pauliańskiej:

- istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności;
- dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią;
- pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika;
- uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią;
- działanie osoby trzeciej w złej wierze;
- dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

Bezspornym w sprawie jest iż powodowi przysługuje wierzytelność wobec J. S. określona tytułem wykonawczym w postaci prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie o sygn. akt (...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności.

Za bezsporny należało także uznać fakt dokonania ważnych czynności prawnych między dłużnikiem a pozwanym M. S. i D. S., których to uznania za bezskuteczne domaga się powód.

Odnosnie konieczności wykazania przez powoda przesłanki **pokrzywdzenia wierzyciela**, zgodnie z art. 527 § 2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Niewypłacalność dłużnika, zgodnie z wyżej przytoczonym przepisem, oznacza taki stan majątku dłużnika, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi (por. M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1249; wyrok SA w Warszawie z dnia 19.11.1997 r., I ACa 737/97; wyrok SN z dnia 24.01. 2000 r., III CKN 554/98). Pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (por. wyrok SN z dnia 28.11.2001 r., IV CKN 525/00; wyrok SN z dnia 29.06.2004 r., II CK 367/03; wyrok SA w Łodzi z dnia 18.02.2013 r., I ACa 1438/12).

Jak zeznała pozwana D. S. oraz jak wynika z prowadzonego przeciwko dłużnikowi postępowania egzekucyjnego pod sygn. akt (...) – dłużnik J. S. oprócz opisanych wyżej nieruchomości oraz udziału w nieruchomości nie posiada innych składników majątku których szacunkowa wartość mogła by zaspokoić roszczenie wierzyciela (które na dzień 9 lipca 2015 r. przekroczyło kwotę 316.210,11 zł), nadto wobec majątku dłużnika skierowana została dodatkowo egzekucja prowadzona w oparciu o administracyjny tytuł wykonawczy. Biorąc to wszystko pod uwagę, bez wątplenia uznać należy iż została wykazana przez stronę powodową przesłanka niewypłacalności dłużnika. Tym samym za wykazaną uznać należy także przesłankę pokrzywdzenia wierzyciela.

Z punktu widzenia możliwości skorzystania przez wierzyciela z ochrony pauliańskiej istotne jest, aby zaskarżona czynność prawna przyniosła osobie trzeciej **korzyść majątkową**. Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała korzyść wystarczy wykazanie, że na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła ona rzecz albo prawo albo została zwolniona z obowiązku, co spowodowało niekorzystną zmianę w majątku dłużnika prowadząca do pokrzywdzenia wierzycieli (por. wyrok SN z dnia 7 grudnia 1999 r., I CKN 287/98). W niniejszej sprawie darowizna dokonana na rzecz pozwanego M. S. niewątpliwie przyniosła temu pozwanemu korzyść w majątkową w wyżej wskazanym rozumieniu, bowiem spowodowała nabycie prawa własności przedmiotowych nieruchomości. Z kolei, pozwana D. S. uzyskała prawo dożywocia, co niewątpliwie odbyło się z korzyścią dla niej bowiem z założenia miała ona otrzymywać dożywotnie utrzymanie od właściciela nieruchomości.

Mając na uwadze fakt, iż czynności prawne, których bezskuteczności domaga się powód, zostały dokonane pod tytułem darmym na rzecz osób bliskich, powód nie musiał wykazać przesłanki **wiedzy pozwanych** dotyczących świadomości pokrzywdzenia wierzycieli oraz świadomości pokrzywdzenia wierzyciela po stronie dłużnika. Zgodnie bowiem z art. 527 § 3 k.c., jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W takim przypadku wierzyciel zostaje zwolniony z konieczności dowodzenia, iż osoba trzecia wiedziała o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli; okoliczność ta jest objęta domniemaniem prawnym. W sprawie bezspornym jest, że pozwany jest synem dłużnika, pozwana natomiast jego matką. Oboje są więc dla dłużnika osobami bliskimi. Obejmuje ich zatem wynikające z ww. przepisu domniemanie.

Jednakże wobec wyraźnej dyspozycji wynikającej z art. 528 k.c., jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową **bezpłatnie**, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Art. 528 k.c., jako dalej idący, wyłącza stosowanie art. 527 § 3 i tym samym bez znaczenia są podejmowane przez pozwanych próby obalenia przedmiotowego domniemania prawnego. W sytuacji gdy bezpłatne korzyści przypadają osobom bliskim dłużnika, należy zastosować wyłącznie art. 528 k.c. jako przepis dalej idący, z pominięciem art. 527 § 3 k.c., a wnioski dowodowe zmierzające do obalenia domniemania z art. 527 § 3 k.c. winny ulec oddaleniu jako dotyczące faktów niemających znaczenia dla sprawy (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 8.07.2014 r., VI ACa 1655/13). Konstrukcja przewidziana w przepisie art. 528 k.c. daje podstawę do odstąpienia od konieczności wystąpienia przesłanki w postaci świadomości osoby trzeciej, jeżeli doszło do uzyskania korzyści majątkowej bezpłatnie – wyrok SA w Łodzi z dnia 23.05.2014 r., I ACa 1285/13. Art. 528 k.c. stanowi bowiem, że jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Tak więc wskazany przepis stanowi jednoznacznie, że jeżeli wskutek zaskarżonej czynności osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie to wierzyciel może żądać ochrony także wtedy, gdy osoba trzecia nie wiedziała i nie mogła przy zachowaniu należytej staranności dowiedzieć się o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Jednocześnie osoba trzecia nie może bronić się poprzez wykazanie, że nie wiedziała lub nie mogła wiedzieć o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli bo nawet udowodnienie przez osobę trzecią, że nie wiedziała i - mimo zachowania najwyższej staranności - nie mogła się dowiedzieć o pokrzywdzeniu wierzycieli, nie zwalnia jej od odpowiedzialności wobec wierzyciela. Stan podmiotowy osoby trzeciej jest tu po prostu obojętny – wyrok SA w Szczecinie z dnia 4.12.2012 r., I ACa 504/12.

Wobec powyższego, dokonywana przez pozwanych próba obalenia domniemania prawnego, iż nie wiedzieli oni, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, nie ma znaczenia.

O zwolnieniu powoda z obowiązku wykazania przesłanki **świadomości dłużnika** pokrzywdzenia wierzyciela zadecydowała treść art. 529 k.c. - jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał

ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny. Warunkiem skorzystania przez wierzyciela z powyższego domniemania jest wykazanie, iż skarżona czynność prawna miała charakter darowizny, a jej skutkiem było powstanie lub pogłębienie stanu niewypłacalności.

Wskazać należy, iż po pierwsze powyższe domniemanie znajduje w sprawie zastosowanie bowiem jak zostało wykazane zeznaniami pozwanej D. S. dłużnik nie posiadał w dniu dokonywania skarżonych czynności prawnych żadnego alternatywnego majątku wystarczającego dla zaspokojenia roszczeń powoda. Niezależnie od tego jednak za okolicznością działania ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela przemawia fakt iż dokonanie owych czynności nastąpiło już w 1 dzień po wydaniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w sprawie(...) zasądzonego roszczenie od dłużnika na rzecz powoda. Niezależnie zatem czy w związku z wynikającym z art. 529 k.c. domniemaniem prawnym, czy też nie, nie ulega wątpliwości zatem, że dłużnik w istocie dokonując czynności których dotyczy skarga pauliańska działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W wyniku tych czynności powód nie mógł uzyskać zaspokojenia swoich roszczeń, co było oczywiste.

Mając na uwadze powyższe w ocenie Sądu spełnione zostały wszystkie przesłanki z art. 527 k.c. w związku z czym sąd uwzględnił powództwo w całości (punkt 1 i 2).

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 zd. pierwsze k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 poz. 490). Powód na podstawie art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 623 dalej jako u.k.s.c.) został zwolniony od kosztów sądowych w całości, dlatego nieuiszczoną opłatę sądową od pozwu w kwocie 13.663 zł należało na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. obciążyć pozwanych stosownie do wyniku sprawy.

SSO Maria Prusinowska